

DORPSPLAN

ZIEUWENT2025 - 2035

- Ondernemen, evenementen en recreatie
- Diversiteit in wonen
- Toekomstbestendige verenigingen
- Sociaal domein
- Natuur en historie

Inhoud

- 4 HOOFDSTUK 01**
Ondernemen, evenementen
en recreatie
ANPAKK'N MET MEKAAR
- 8 HOOFDSTUK 02**
Diversiteit in wonen
EEN PLEK VOOR IEDEREEN
- 14 HOOFDSTUK 03**
Toekomstbestendige verenigingen
**'T VERENIGINGSLÉVEN GEET
ALTIED IN SÖWENT**
- 16 HOOFDSTUK 04**
Sociaal domein
**VOOR ELKAAR EN MET ELKAAR:
NAOBERSCHAP IN ACTIE**
- 20 HOOFDSTUK 05**
Natuur en historie
EEN LANDSCHAP VOL GESCHIEDENIS

Foto: © Stichting Fratsen

Naoberschap - Na·o·ber·schap (het; o)

Een sociale verhouding binnen kleine, boerengemeenschappen. Waarbij de naobers (buren) elkaar ondersteunen met raad en daad.

Van oudsher is 't naoberschap verwoven in Zieuwent. Dit is ontstaan dankzij het moerasgebied dat 's winters lastig begaanbaar was. Daardoor waren de dorpingen, of eigenlijk droebelbewoners, vooral op elkaar aangewezen. Hier is het Zieuwentse naoberschap ontstaan: gezamenlijke verantwoordelijkheid en onderlinge steun.

Zieuwent mag dan geen moerasgebied meer zijn, maar het naoberschap is nooit verdwenen. Eeuwen later zijn de manieren waarop we elkaar helpen en ondersteunen wel veranderd, maar de essentie van het naoberschap blijft onveranderd. Het zit verankerd in ons dorp, de mensen en de cultuur. En dat zal ook altijd zo blijven, als we samen blijven werken aan de leefbaarheid en samenhang van ons dorp. Hoe Zieuwent het naoberschap in de toekomst voor zich ziet, is beschreven in dit dorpsplan voor de komende 10 jaar.

DE DORPSPLAN THEMA'S ZIJN:

- 01** Ondernemen, evenementen en recreatie
- 02** Diversiteit in wonen
- 03** Toekomstbestendige verenigingen
- 04** Sociaal domein
- 05** Natuur en historie

Foto: © Martijn Koolmees

01

ONDERNEMEN, EVENEMENTEN & RECREATIE

Anpakk'n met mekaar

Zieuwent bruist van de energie, we ondernemen met elkaar, organiseren evenementen met en veurmekaar en genieten samen van alles wat ons dorp te bieden heeft. Samenwerken, kansen zien en anpakk'n. Dat zit in de Söwentse ondernemersgeest, evenementen organisaties en recreatiemogelijkheden. Als iemand een idee heeft in het dorp, stropen er altijd mensen de mouwen op, want tegenan kieken duurt 't langst. Daar mogen we best trots op zijn.

Toch staan we ook voor uitdagingen. Bedrijven verdwijnen en vrijwilligers staan onder druk. Hoe zorgen we ervoor dat Zieuwent een ondernemend, levendig en aantrekkelijk dorp blijft? Door slimme samenwerking, innovatie en sterk lokaal noaberschap blijven we bouwen aan een toekomstbestendig Zieuwent.

Foto: © Henny Elschoot

TOEKOMSTVISIE

Zieuwent is eendorp waar je niet alleen woont, maar ook werkt, beleeft en verbindt. In de toekomst bruist de Dorpsstraat weer van het ondernemerschap, met lokale winkeliers, flexplekken en samenwerkingsruimtes waar ondernemers elkaar versterken.

Het ondernemerschap is letterlijk zichtbaar gemaakt met bordjes met "Wie is wie", zodat bewoners en bezoekers weten welke vakmensen en bedrijven ons dorp rijk is. Dankzij gezamenlijke initiatieven werkt minstens 10% van de inwoners in Zieuwent en de agrarische sector bloeit door innovatie en duurzame productie.

Ook buiten het werk om is het goed vertoeven in Zieuwent. Evenementen zoals Paaspop en het Paasvuur, de kermis en Nathals Live zorgen voor de mooiste weekenden van het jaar. Vrijwilligers werken samen en delen kennis – als echte naobers. Er is zelfs een nieuw festival ontstaan, waar we onze trots op de regio vieren, met de beste streekproducten en muziek uit eigen omgeving. Zieuwent is niet alleen een dorp van herinneringen, maar ook een plek van nieuwe dromen.

OPLOSSINGSRICHTINGEN**ONDERNEMEN**

- **Kansen voor ondernemers:** Organiseer campagnes om lokalen ondernemers te promoten en perspectief te bieden, bijvoorbeeld de 1-euro actie zoals in Lichtenvoorde en bedrijven en zelfstandigen (flex) plekken, opslag en/of vergaderruimtes bieden in Zieuwent.
- **Wie is wie-bordjes:** Ondernemers in Zieuwent zichtbaar maken, een soort van "woar bu'j van?" maar dan met bedrijven in plaats van familienamen.
- **Söwent University:** Het toekomstbestendig maken van ondernemerschap in Zieuwent door:
  - Kennis met elkaar te delen, van elkaar te leren en samen te werken met elkaar.
  - Netwerkmogelijkheden.
- **Bestemming lege panden:** Woningbouw combineren met ondernemen, specifiek in de Dorpsstraat.
- **Innovatie stimuleren:** Bijvoorbeeld de productie van sojamelk in de agrarische sector.
- **Uitbreiding markt:** Onderzoek de mogelijkheid om de markt in Zieuwent uit te breiden.

ONTWIKKELINGEN

- **Verdwijnen bedrijven:** Denk bijvoorbeeld aan de slagerij en de bakkerij die zijn verdwenen uit de Dorpsstraat. Hoe zorgen we ervoor dat ondernemers in Zieuwent blijven?
- **Druk op agrarische sector:** Door wet- en regelgeving komt er steeds meer druk op de agrarische sector. Dit vraagt om samen slimmer te boeren en innovatieve oplossingen.
- **Werkgelegenheid in het dorp:** Op dit moment werken veel inwoners buiten het dorp.
- **Druk op vrijwilligers:** Evenementen worden veelal georganiseerd door vrijwilligers, er komen steeds meer taken neer op hun schouders.

Foto: © Feestcommissie Zieuwent

RECREËREN EN EVENEMENTEN

- **Expeditie Zieuwent:** Ontdek de natuur in Zieuwent, zoals bloemen, planten, vogels en bomen. Ken je eigen dorp en waardeer wat er is - een soort buurt maken, maar dan met de natuur.
- **Overleven zonder voorzieningen:** Onderzoek hoe het is om zonder voorzieningen in Zieuwent te leven.
- **E-bike verhuur:** Introduceer e-bike verhuur om het dorp en de omgeving te kunnen verkennen.
- **Evenementenlocaties:** Wijs specifieke gebieden in Zieuwent aan voor evenementen.
- **Evenementen met betekenis en waarde:** Organiseer evenementen zoals het Paasvuur, Paaspop, Nathals Live, de kermis, Wild en Vrij en Söwent University. Bundel kennis om de druk op vrijwilligers te verminderen.
- **Identiteit van Zieuwent:** Blijf dicht bij wie we zijn als Zieuwent. Verbind door onszelf te zijn en organiseer evenementen die hieruit voortkomen.
- **Blijven dromen voor de toekomst:** Denk aan het realiseren van een hotel of overnachtingsmogelijkheid (bij de MFA) en een eigen festival waar voeding, smaak, ambacht, duurzame landbouw en de eigen regio centraal staan. Zoals het Terra Madre Salone del Gusto (Google maar eens).
- **Oude initiatieven nieuw leven inblazen:** Zoals Ziemadag en Expozie.
- **Publiciteit wandelroute:** Promoot de wandelroute A tot Z.

EEN TOEKOMST VOL ENERGIE

Zieuwent is een dorp waar we blijvendromen en kansen pakken. Door het ondernemerschap te versterken en evenementen toekomstbestendig te maken, zorgen we ervoor dat Zieuwent een plek blijft waar je wilt wonen, werken en beleven. We koesteren wat we hebben en durven vooruit te kijken. Zo zorgen we samen voor een leefbaar en aantrekkelijk dorp, dat blijft vernieuwen en groeien.

“Ken je eigen dorp en waardeer wat er is”

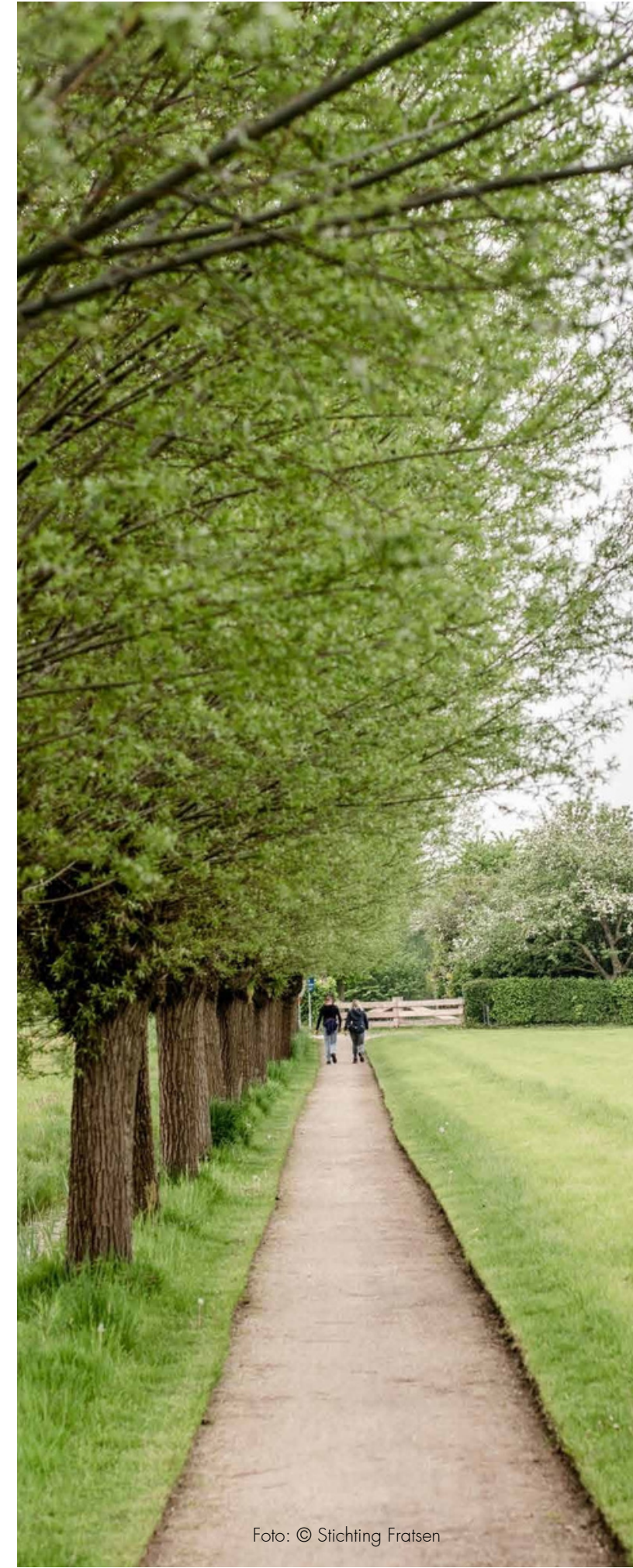

Foto: © Stichting Fratsen

02

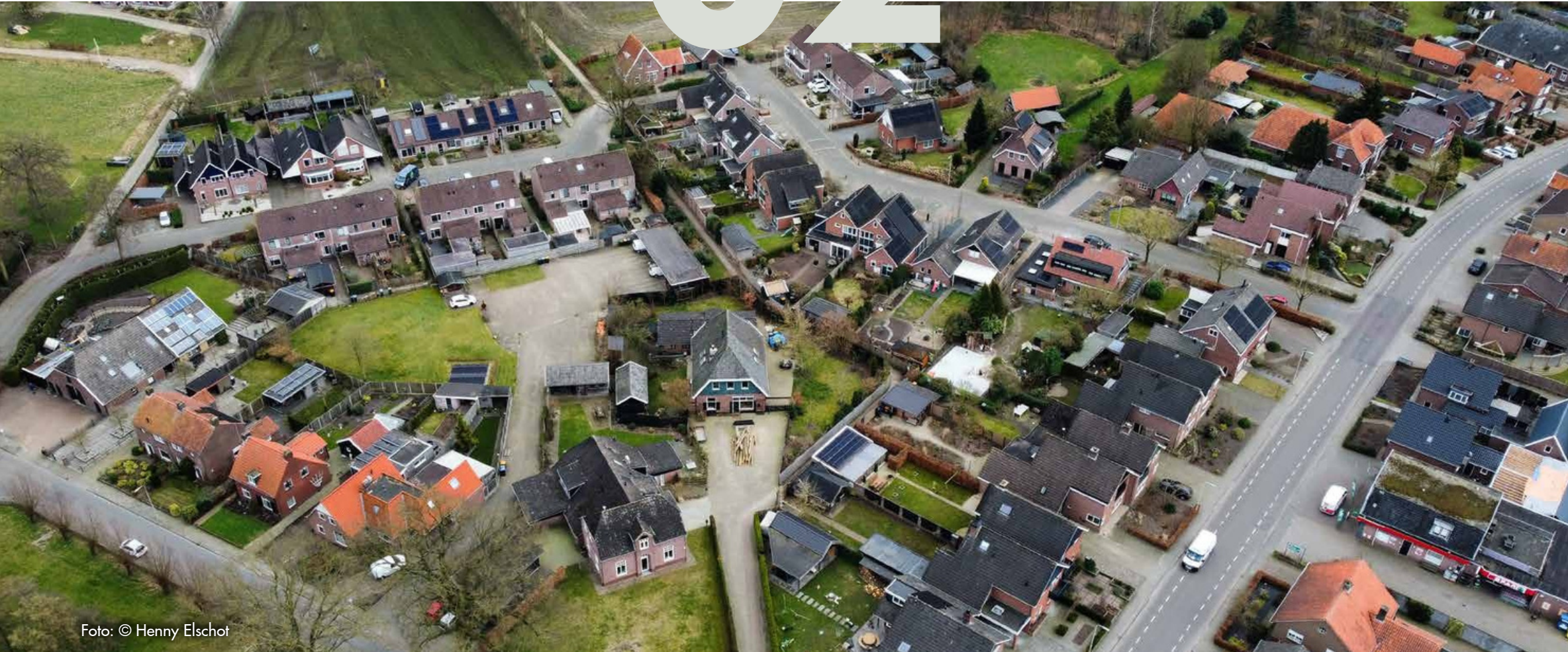

Foto: © Henny Elschot

Foto: © Stichting Fratsen

DIVERSITEIT IN WONEN

Een plek voor iedereen

Zieuwent is een levendig dorp dat bruist van energie en mogelijkheden. De voorzieningen zijn divers en omvatten een grote basisschool, een supermarkt, een café, een huisartsenpraktijk met apotheekfunctie en verschillende sport- en ontspanningslocaties. Deze voorzieningen worden volop benut door meer dan 50 actieve verenigingen, die een belangrijk onderdeel vormen van de gemeenschap.

Met een stabiel inwonersaantal van circa 2.000 mensen en 827 woningen – waarvan 132 huurwoningen – biedt Zieuwent een aantrekkelijke woonomgeving. Het dorp is ideaal voor jonge gezinnen die hier hun toekomst willen opbouwen, maar ook voor senioren die comfortabel van hun oude dag willen genieten. De balans tussen ruimte, levendigheid en naberschap maakt Zieuwent tot een fijne plek om te wonen.

Zieuwent bouwt letterlijk en figuurlijk aan een nieuwe toekomst. De laatste jaren is er een groei van jonge gezinnen, er worden nieuwe woningen gebouwd en bestaande woningen worden

opgeknapt en verduurzaamd. Daardoor ziet de basisschool een toenemende instroom van leerlingen. Ook het verenigingsleven zal profiteren van deze nieuwe aanwas.

Om deze positieve ontwikkeling vast te houden, blijven we investeren in een breed en divers woningaanbod. Zo zorgen we dat Zieuwent leefbaar blijft en een fijne plek is om te wonen voor iedereen.

ONTWIKKELINGEN

- Twintigers en dertigers tonen veel interesse om in Zieuwent te wonen, vaak jongeren die hier zijn opgegroeid.
- De groep senioren zal verder toenemen. Veel senioren willen graag zelfstandig of met hulp in Zieuwent blijven wonen.
- Succesvolle woningbouwprojecten, zoals Op den Bond, Woonzorg Zieuwent en de Tillersmaat, hebben het dorp versterkt.
- In het buitengebied zijn woningen gerealiseerd via droebels op boerenerven.
- Jonge mensen verduurzamen en renoveren bestaande woningen.

De komende jaren staan diverse projecten in de steigers voor de bouw van 60 tot 70 nieuwe woningen. Daarin ligt de focus op koopwoningen voor starters, koop- en huurwoningen voor senioren en sociale huurwoningen.

Foto: © Luuk Kouijzer

TOEKOMSTVISIE: DIVERSITEIT IN WONEN

Eengezonde mix van leeftijden en diversiteit onder inwoners is essentieel voor de leefbaarheid van Zieuwent. Hoewel de afgelopen jaren de basisschoolklassen minder groot waren en de huidige oudere klassen ook klein zijn, is er toch een positieve groei. De groep 1 en 2 zijn nu weer grote klassen en ook de geboortecijfers laten een positieve trend zien.

Toch brengt de kleinere groep basisschoolverlaters een tijdelijke uitdaging met zich mee. Om deze periode goed te overbruggen, zijn nieuwkomers - mensen die geen directe binding met Zieuwent hebben - van harte welkom. Deze nieuwe inwoners zijn hard nodig om ons dorp leefbaar te houden. Daarom geldt hier ook het naoberschap. We bieden hen een warm welkom en geschikte woonmogelijkheden, zodat ze zich snel thuis voelen in ons dorp.

Het woningaanbod moet daarom afgestemd zijn op de behoeften van starters, (jonge) gezinnen en senioren. Doorstroming is daarbij van groot belang: senioren die verhuizen naar kleinere, onderhoudsarme woningen, maken ruimte vrij voor jonge gezinnen en starters. Een mix van leeftijden en diversiteit onder inwoners is de sleutel tot een toekomstbestendig Zieuwent – een dorp waar iedereen een plek kan vinden die écht bij hen past.

Foto: © Henny Elschoot

OPLOSSINGSRICHTINGEN

NIEUWE WOONINITIATIEVEN IN HUUR EN KOOP:

- **Huurkoopwoningen:** Starters en (jonge) gezinnen krijgen toegang tot een eigen woning door te beginnen met huur, met de optie om de woning later te kopen.
- **Bouwen in eigen regie (CPO):** Groepen inwoners kunnen gezamenlijk seriematige woningen bouwen via Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). Dit verlaagt de kosten en maakt het ook betaalbaar voor starters.
- **(Tijdelijke) small houses:** Compacte, betaalbare woningen geven jongeren een kans om hun eerste stap op de woningmarkt in Zieuwent te zetten. Dit helpt jongeren te binden met Zieuwent, zij zijn namelijk de toekomst van ons dorp!
- **Doorstroming stimuleren:** Door senioren te ondersteunen bij het verhuizen naar kleinere, onderhoudsarme woningen ontstaat er ruimte voor gezinnen en starters om zich in Zieuwent te vestigen.
- **Gecombineerde woonprojecten:** Combinatie van huur- en koopwoningen waarin jong en oud naast elkaar wonen en elkaar ondersteunen. Denk aan oppassen op het buurmeisje of boodschappen doen voor de buurman op leeftijd.
- **Geclusterd wonen met zorgvoorzieningen:** Huurwoningen, appartementen en (pre)mantelzorgwoningen waar op termijn zorgverlening beschikbaar is via de VPT-constructie (Volledig Pakket Thuis).
- **Woonvormen in het buitengebied:** Woningplitsing van vrijgekomen boerderijen biedt extra woonruimte.

ANDERE INITIATIEVEN:

- Een woningplatform voor en door Zieuwent, waarmee woningen worden aangeboden aan plaatsgenoten.
- Stimuleren van ondernemers om een bedrijf in Zieuwent te starten in vrijkomende panden, zoals voormalige winkel- en bedrijfsruimtes. Deze panden zijn beschikbaar voor een combinatie van werken en wonen.
- Vergroten van de informatie over woonmogelijkheden voor jongeren en senioren.
- Blijven verkennen van nieuwe uitbreidingsmogelijkheden in Zieuwent.
- ProWonen stimuleren om nieuwe woningen te realiseren en oude woningen als opknapers aan te bieden als koopwoning.
- Actief sturen op duurzaam en toekomstbestendig bouwen.

Het behoud en de uitbreiding van voorzieningen zoals onderwijs, zorg, sport en cultuur zijn cruciaal. Dit zorgt ervoor dat alle generaties – van jong tot oud – willen blijven wonen in Zieuwent.

Samen bouwen we aan een groen, bruisend en toekomstbestendig Zieuwent, waar iedereen zich thuis voelt.

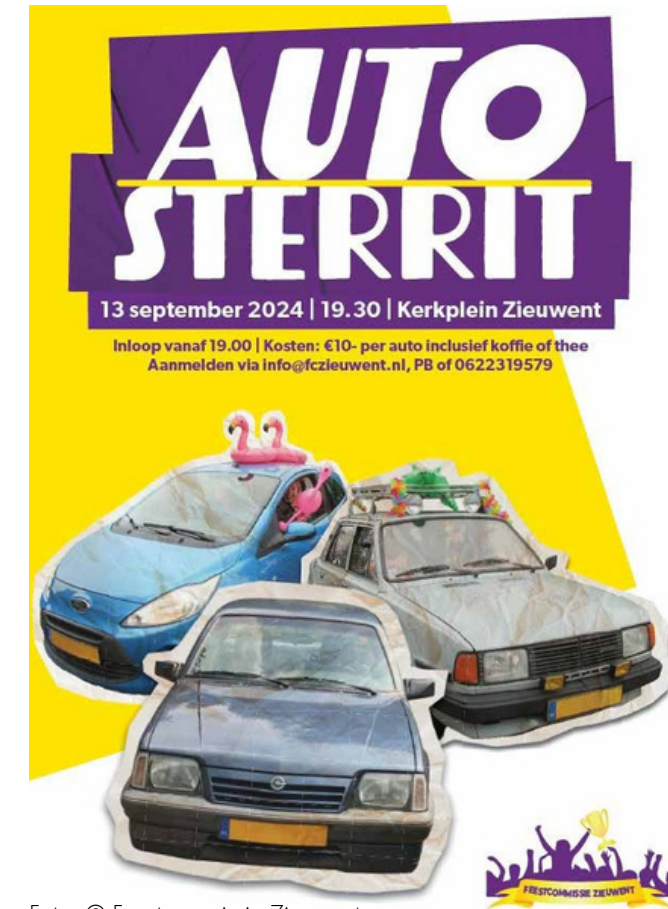

Foto: © Feestcommissie Zieuwent

Foto: © Volleybalvereniging TOHP

03

TOEKOMSTBESTENDIGE VERENIGINGEN

't Verenigingslèven geet altied in Söwent

Zoals in het onofficiële Zieuwentse volkslied al benoemd wordt: doar is zovollen, wa'j in een korte tied neet kunt vertel'n. Moar één ding is toch wal heel sterk: verenigingslèven, wil altied in Söwent, geet altied in Söwent, blif in Söwent bestaan. Oftwel, de verenigingen en stichtingen vormen het hart van ons dorp. Ze brengen jong en oud samen, bieden ruimte voor sport, cultuur en ontmoeting. Het verenigingsleven is essentieel voor de leefbaarheid van Zieuwent.

ONTWIKKELINGEN

VEEL VERENIGINGEN STAAN VOOR GROTE UITDAGINGEN:

- **Verouderde accommodaties:** Veel gebouwen zijn slecht geïsoleerd en niet energiezuinig. Dit werd tijdens de energiecrisis extra pijnlijk, door de sterk gestegen energiekosten.
- **Terugloop in leden:** Het aantal (bestuurs)leden neemt af, waardoor verenigingen moeite hebben hun activiteiten voort te zetten.
- **Sluiting Parochiehuis:** De plotselinge sluiting van het Parochiehuis heeft grote gevolgen voor verenigingen zoals de Harmonie en Semper Avanti.

Deze ontwikkelingen vragen om goede oplossingen, want we willen ons dorp leefbaar en aantrekkelijk houden voor (jongere) bewoners. Nu en in de toekomst.

Toekomstvisie & oplossingsrichtingen

MULTI FUNCTIONELE ACCOMMODATIE (MFA)

Om het verenigingsleven in Zieuwent toekomstbestendig te maken, willen we bouwen aan een duurzame en centrale plek: een Multi Functionele Accommodatie (MFA). Deze wens is al getoetst bij verenigingen en stichtingen, en vrijwel alle partijen staan positief tegenover dit plan. De MFA wordt dé oplossing om het verenigingsleven te versterken en klaar te maken voor de toekomst.

Foto: © Handbalvereniging Pacelli

VOOR JONG EN OUD

DeMFA biedt verenigingen een gezamenlijke plek waar faciliteiten worden gedeeld, kosten worden bespaard en samenwerking wordt gestimuleerd. Het wordt een bruisende ontmoetingsplek waar jong en oud samenkomen en verenigingen elkaar versterken. Een soort ultieme naoberschapsplek dus. Daarnaast is er tijdens de bouw van de MFA aandacht voor energiezuinig bouwen en een duurzame toekomst van het gebouw.

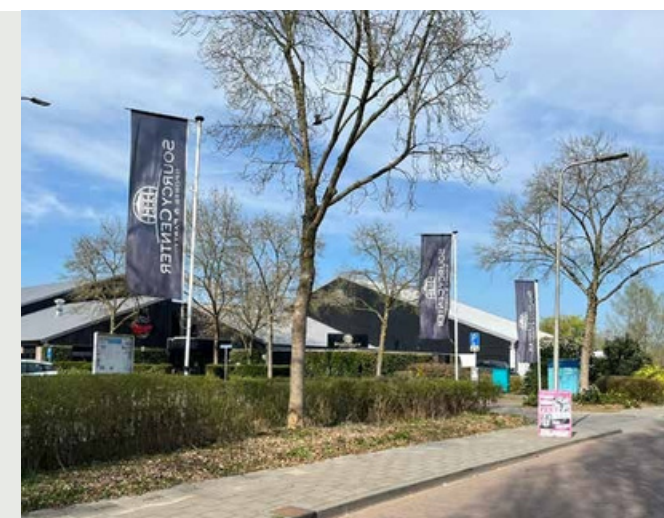

Foto: © Harmonie Edwin Karnebeek

EEN LEVENDIG ZIEUWENT

Met de realisatie van de MFA zorgen we ervoor dat het verenigingsleven, als ruggengraat van onze gemeenschap, stevig blijft staan. Het wordt een plek waar iedereen zich thuis voelt, waar jong en oud elkaar ontmoeten en waar we samen blijven bouwen aan een levendig Zieuwent. Dankzij de MFA behouden verenigingen hun belangrijke rol en blijft ons dorp aantrekkelijk en leefbaar voor huidige en toekomstige generaties.

04

SOCIAAL DOMEIN

Voor elkaar en met elkaar: naoberschap in actie

Zieuwent is een kleine, hechte gemeenschap waar 't naoberschap belangrijk is. Samen zijn we verantwoordelijk voor het reilen en zeilen in ons dorp. Dat komt ook terug in het sociaal domein, waar naoberschap staat voor samenwerken en zorgen voor en met elkaar. Betrokkenheid is in Zieuwent bijna vanzelfsprekend. Samen organiseren we activiteiten en bouwen we aan een gemeenschap waarin iedereen zich welkom voelt. Deze initiatieven versterken de verbondenheid en vormen zo het moderne naoberschap.

ONTWIKKELINGEN

- **Vergrijzing:** Ouderen blijven langer zelfstandig wonen, dit vraagt om meer ondersteuning vanuit de gemeenschap.
- **Individualisering:** De samenleving wordt individueler, waardoor eenzaamheid op de loer ligt.
- **Sociale media:** Hoewel digitale communicatie verbindt, creëert het ook meer afstand tussen jong en oud.

Deze ontwikkelingen brengen uitdagingen met zich mee, maar uitdagingen die we met goed naoberschap aankunnen. Samen stropen we de mouwen op en blijven we werken aan een gemeenschap waar iedereen zich verbonden voelt.

“Eenzaamheid tegengaan door verbinding”

Foto: © Luuk Kouijzer

TOEKOMSTVISIE

Jong en oud moeten Zieuwent kunnen blijven beleven! Als je er over nadent, zijn we een dorp vol geschiedenis en activiteiten. Die delen we graag met elkaar, maar ook met toekomstige inwoners. We laten je graag (opnieuw) kennismaken met het naoberschap.

We laten je graag zien hoe “onze” paasvuurbouwers een machtig mooie mieste maken. Jong Nederland 't Gilde de mooiste jeugdherinneringen creëert. Iedereen 't Zuwnitse Karmis van Normaal meezingt in de feesttent. Söwentsen zelf de kerkepaden hebben aangelegd en dat die nog altijd fanatiek worden gebruikt en onderhouden. Samen besturen we onze verenigingen en gebruiken we ze om te sporten, elkaar te ontmoeten en van elkaar te leren.

Kortom, we blijven samen voor de levendigheid van ons dorp zorgen en iedereen staat klaar voor elkaar; dát is ons naoberschap. Samen zijn we ook verantwoordelijk voor de toekomst, want geschiedenis schrijf je uiteindelijk zelf.

DUS D'R AN!

Foto: © Karin Krabbenborg

OPLOSSINGSRICHTINGEN

CENTRAAL PUNT VOOR VRAGEN EN WENSEN

- **Dorpsverbinder:** Een aanspreekpunt in het dorp waar inwoners terecht kunnen met vragen, ideeën en initiatieven. Deze verbinder ondersteunt mensen, faciliteert projecten en heeft kennis van de sociale kaart van de gemeente.
- **Dorpsapp:** Een platform met een activiteitenagenda, nieuws en praktische informatie voor en door Zieuwent. Er blijven ook papieren publicaties, zoals de Piot en de Kerkklok, beschikbaar.

EENZAAMHEID TEGENGAAN DOOR VERBINDING

- **Ontmoetingsplekken:** Creëren van plekken waar jong en oud samen kunnen bewegen, spelen en ontmoeten. Denk aan speel- en beweegtoestellen, wandelroutes, maar ook walking voetbal of handbal.
- **Elektrocar:** Vervoersmiddel dat minder mobiele mensen helpt zelfstandigheid te behouden en ook anderen te ontmoeten.
- **Gezamenlijke activiteiten:** Stimuleren van jong & oud om samen boodschappen te doen, te koken, te klussen of spelletjes te spelen. Maar ook van elkaar leren, bijvoorbeeld hoe je een fietsband plakt, hoe je wilt met kruisjass'n of hoe je een WhatsApp-berichtje verstuurt.
- **Cultuurbehoud:** Leer tradities zoals "boesken maken", "plat proaten", "buurt maken" en "meiboom zetten" aan jongere generaties en nieuwe inwoners.

ONDERSTEUNING VOOR IEDEREEN

- **Deelkasten:** Plekken waar mensen spullen kunnen doneren aan anderen.
- **Repaircafé:** Een duurzaam initiatief waar mensen (leren) repareren. Naast het repareren heb je zo ook aanspraak en ontmoeting.
- **Klussendienst:** Een dienst waarin jong en oud met elkaar klusjes doen, van elkaar leren en met elkaar samenwerken.

Zieuwent heeft al een sterke basis van naoberschap, waarin we naar elkaar omzien. Maar we kunnen onze tradities nog verder uitbreiden en versterken.

“Zo maken we van Zieuwent een dorp waar iedereen zich thuis voelt”

Foto: © Feestcommissie Zieuwent

05

ONTWIKKELINGEN

- Dankzij het vorigedorpsplan zijn groene singels aangelegd en hersteld.
- Door bouw- en graafwerkzaamheden zijn bomen en ander groen verdwenen.
- De koepel verkeert in slechte staat en wordt gevaarlijk.

NATUUR EN HISTORIE

Een landschap vol geschiedenis

Eenlandschap vol geschiedenis, letterlijk. De eerste keer dat Zieuwent genoemd wordt in de geschiedenis, is al in 1059. Zieuwent, of Seywede, was toen nog nauwelijks een dorp te noemen. Het was een moerassig gebied waar de eerste Söwentsen de drogere hoogten opzochten en het land stukje bij beetje ontgonnen. Die historische plekken herkennen we nu als Droebels. Dit is niet het enige stukje geschiedenis dat Zieuwent bij zich draagt. Wat dacht je van oude familienamen, groene singels en onze kerk, de kathedraal van de Achterhoek?

Over de kerk gesproken, die is vanuit vroeger uitstekend bereikbaar dankzij de Kerkepaden. Prachtige routes dwars door het Zieuwentse groen, waar al generaties lang gebruik van wordt gemaakt. Met een beetje geluk tref je een ree, een bijzondere weidevogel of zelfs boomkickers tijdens je tocht

door de Zieuwentse natuur. Toch staat het landschap onder druk, daarom beschrijven we in dit hoofdstuk hoe we het verleden en het landschap in Zieuwent willen behouden, zodat de natuur & historie een levend onderdeel van ons dorp worden.

TOEKOMSTVISIE & OPLOSSINGSRICHTINGEN

Zieuwent heeft een bijzondere combinatie tussen natuur en historie. Het groene landschap rondom het dorp vertelt net zoveel over onze geschiedenis als de verhalen die generatie op generatie zijn doorgegeven. Door (bestaande) fiets- en wandelpaden te verbinden met historische verhalen, brengen we erfgoed en natuur samen. Zo maken we het verleden beleefbaar in de natuur.

Door de historische verhalen online toegankelijk te maken, bijvoorbeeld met QR-codes of podcasts, kunnen mensen tijdens het wandelen of fietsen de verhalen lezen of beluisteren. Daarnaast willen we de geschiedenis nog verder toegankelijk maken door:

- **Historische verhalen te bundelen:**

Denk bijvoorbeeld aan de bouw van de kerk - de stenen werden per kruiwagen vanuit Lievelede aangevoerd - maar ook het ontstaan van verenigingen en droebels.

- **Ontwikkelen van een historische kaart:**

Hier zijn alle hoogte- en dieptepunten uit de Zieuwentse geschiedenis te vinden. Eventueel in combinatie met geluidsfragmenten en interviews, die zijn dan weer online

te beluisteren. Hierin is ook aandacht voor verdwenen boerderijen en oude kruidenierswinkeltjes.

- **Schuilhutten in kaart brengen:** Deze ook verwerken in de historische kaart en de verhalen over deze plekken delen.
- **De praatpaal op het kerkplein updaten:** Aan de hand van de historie, maar ook van het heden.
- **Digitaliseren van fiets- en wandelroutes:** Zoals de kerkepaden en de klompenroute, zodat deze online (ook) toegankelijk zijn.

Scan de QR-code voor de fietsroute door de kleine kernen van Oost Gelre.

Naast het zichtbaar maken van historie, zetten we ook stappen om het dorp verder te vergroenen, onder andere door:

- **Tegels wippen:** Minder tegels en meer groen is goed voor de waterafvoer en draagt bij aan een koelere omgeving.
- **Verloren groen terugbrengen:** Door graafwerkzaamheden zijn bomen verdwenen of gestorven, deze moeten worden teruggeplaatst.
- **Nieuwe plekken voor groen aanwijzen:** Er zijn binnen het dorp plekken waar nieuwe bomen geplant kunnen worden.
- **Vergroenen van het kerkhof.**
- **Meer groen in het buitengebied:** Door verder herstellen van groene singels, solitaire bomen te planten en de berm in te zaaien met inheemse planten
- **Aanleggen van een heemtuin:** Waar inheemse planten samenkomen, om de oorspronkelijke biodiversiteit te ondersteunen.
- **Plantsoenen vergroenen:** Door bij aantrekkelijke planten te plaatsen.
- **Het behoud van weidevogels stimuleren.**
- **Digitaliseren van fiets- en wandelroutes:** Zodat deze online toegankelijk worden, eventueel met ondersteuning via QR-codes. Denk bijvoorbeeld aan de kerkepaden en de klompenroute.

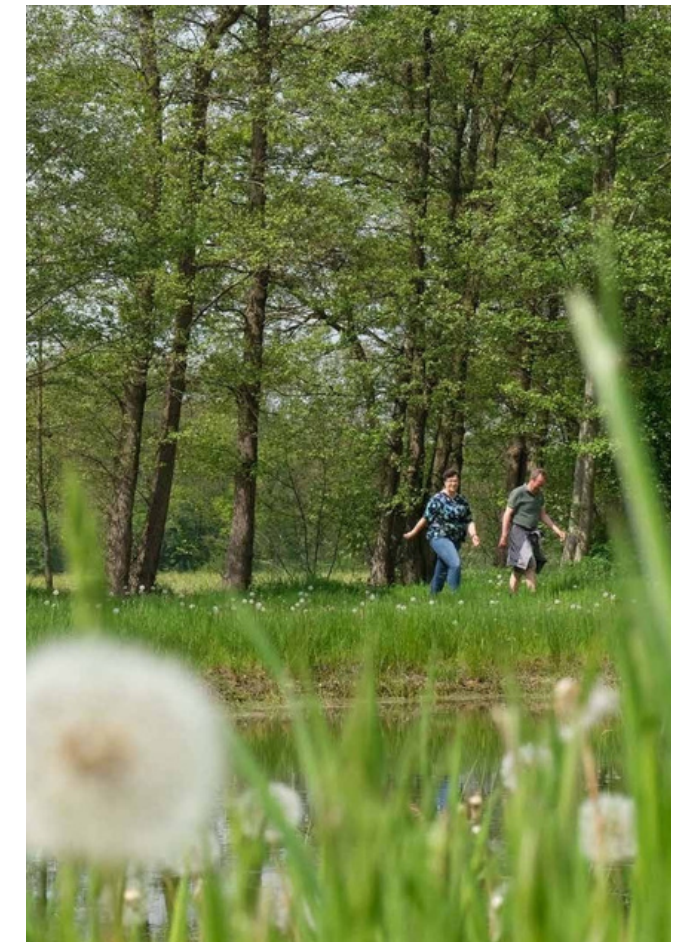
Door ons dorp en buitengebied niet alleen groener te maken, maar ook de verhalen erachter te vertellen, versterken we het karakter van Zieuwent en blijft het erfgoed (beter) bewaard. Zo maken we het verleden en de natuur toegankelijk voor inwoners en bezoekers.

Foto: © Stichting Fratsen

Foto: © Stichting Fratsen

CONCLUSIE

Zo, dat was het dan. Met dit dorpsplan kijken we vooruit naar de komende tien jaar. Tien jaar waarin ongelofelijk veel kan - en gaat - gebeuren. Misschien wordt het Paasvuur wel officieel cultureel erfgoed. Of strijden er in 2035 zes buurten mee tijdens de zeskamp. Fietsen we tegen die tijd door een overvolle dorpsstraat die bruist van de ondernemers. Wie zal het zeggen? Niks staat vast.

Tegelijkertijd staat er iets wél vast. En dat is dat we samen moeten blijven werken aan de toekomst van Zieuwent. Zoals we altijd al gedaan hebben. Met modern noaberschap kijken we om naar elkaar, organiseren we grote en minder grote evenementen, leren we van elkaar, genieten we van de natuur en historie. Samen houden we het dorp leefbaar, aantrekkelijk en een fijne plek voor iedereen. Gewoon op z'n Zieuwents dus, zoals de oud-voorzitter van het Zieuwents Belang ooit zei:

AJ'I IN SÖWENT DE DEUR UUT GOAT, KOM EJ THUUS.

Dank aan iedereen die heeft meegedacht, meegeschreven en meegebouwd aan dit dorpsplan.

Dit plan is niet van een paar mensen aan een tafel. Het is het resultaat van tientallen gesprekken, avonden vol ideeën, kritische vragen en mooie dromen voor ons dorp.

Met speciale dank aan:

Anita Waalderbos, Anne Krabbenborg, Annemarie Lankveld, Annet Vosters, Arjan de Bree, Barend Wassink, Bernadette Eulink, Björn Domhof, Clementine Onstenk, Heidi Rouwhorst, Jan Nijenhuis, Jette Krabbenborg, Joris Wassink, Jur Eekelder, Karin klein Goldewijk, Lonneke Visser, Luciel Berentsen, Luuk Domhof, Mariel Domhof, Mariët te Focht, Marjolein Nijhuis, Merijn Hulzink, Mieke Stortelder, Nicole Brundel, Paul Burer, Raymond Meekes, Renske Faber, Roy Boekelder, Sandra te Plate, Saskia Kevelham, Stef Hoitink, Thomas van Hagen, Tom Schepers en Vera Weelink.